

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاد

استاد

دکتر سید محسن میرباقری

سرفصل جلسات

تنظیم:

مدیریت فرهنگی دانشجویی مرکز آموزش الکترونیکی دانشگاه قرآن و حدیث

مهرماه ۱۳۹۴

فهرست عناوین جلسات

- معرفی دوره ۳
- جلسه اول: مقدمات ۴
- جلسه دوم: انسان پس از دنیا ۵
- جلسه سوم: مسأله برزخ ۶
- جلسه چهارم: مراحل و حوادث قیامت ۷
- جلسه پنجم: مرحله نخست واقعه قیامت ۸
- جلسه ششم: بازسازی زمین و بدن ها ۹
- جلسه هفتم: مرحله دوم قیامت (زنده شدن همگانی) ۱۰
- جلسه هشتم: مرحله دوم قیامت (ارائه پرونده اعمال) ۱۱
- جلسه نهم: شهادت اولیای الهی ۱۲
- جلسه دهم: بازپرداخت اعمال ۱۳
- جلسه یازدهم: مسئله اعراف ۱۴
- جلسه دوازدهم: برخی از نامها و رخدادها ی قیامت ۱۵
- جلسه سیزدهم: روانه شدن به سوی بهشت و جهنم ۱۶
- جلسه چهاردهم: اصحاب بهشت و اصحاب جهنم ۱۷
- جلسه پانزدهم: وضعیت بهشت و جهنم ۱۸
- جلسه شانزدهم ۱۹

کلام و عقاید (۵)

معاد

معرفی دوره

در این درس، استاد میرباقری، پیرامون بحث معاد که یکی از اصول دین به شمار میرود، گفتاری شیوا و گویا را ارائه می‌کنند.

معادباوری در ادیان آسمانی بخصوص دین اسلام، قبض روح و چگونگی آن، برزخ، مراحل و حوادث قیامت، پرونده اعمال و شاهدان بر آنها، اعراف، بهشتیان و جهنمیان و ... از موضوعاتی هستند که در این درس، بر اساس آیات و روایات شریف مورد توجه قرار می‌گیرند.

جلسه اول: مقدمات

اهداف درس

هدف از ارائه مطالب این درس آن است که دانشجو:

- ✓ نتیجه ایمان به معاد و کفر به آن را دریابد.
- ✓ درباره عقیده به معاد در ادیان آسمانی مطالبی را فراگیرد.

در مورد معاد در اسلام و قرآن مطالبی را فراگیرد.

جهان آخرت

نتیجه بی ایمانی به آخرت

یقین به آخرت

معاد باوری در ادیان آسمانی

۱- آیات قرآن

۲- کتابهای آسمانی پیشین

معاد در اسلام

۱- چهار دوران وجودی

۲- دو حالت وجودی

۳- تفاوت دو حالت موت و حیات

۴- تقدم موت بر حیات

۵- جسمانی بودن معاد

۶- وضعیت کنونی انسان

دلایلی از قرآن کریم بر مسئله معاد

۱- عدالت الهی (برهان عدالت)

۲- حکیمانه بودن آفرینش (برهان حکمت)

معاد و رحمت الهی

جلسه دوم: انسان پس از دنیا

اهداف درس

آشنایی با:

✓ مباحث موجود دربارهٔ موت؛

✓ معنای تَوَفَّى نفس؛

✓ فرشتگان هنگام مرگ؛

مفهوم رجعت

مروری بر مباحث پیشین

موت

بقا در حالت موت

زیبایی و نازیبایی مرگ

حالات گوناگون انسانها در لحظهٔ مرگ

مرگ؛ لحظهٔ یقین

اندوه یا خوشحالی در لحظهٔ مرگ

خوشحالی پاکان

تَوَفَّى نفس یا قبض روح

فرشتگان هنگام مرگ

درخواست تأخیر موت

درخواست رجعت

وجوه تمایز رجعت با تناسخ

الف) از نظر کمیت و فراگیری

ب) از نظر بدن

ج) دلیل رجعت

قرآن کریم و مسئلهٔ رجعت

جلسه سوم: مسأله برزخ

اهداف درس

آشنایی با:

- ✓ مطالبی مربوط به برزخ
- ✓ مطالبی پیرامون تاریخ قیامت
- ✓ مسائل مربوط به برزخ در روایات

مروری بر مباحث پیشین

نامگذاری برزخ

تشابه برزخ با دوران خواب

بی توجهی به برزخ بعد از زنده شدن

تاریخ برپایی قیامت (بر اساس احساس انسانها در آن روز)

زمان در برزخ

جلسه چهارم: مراحل و حوادث قیامت

اهداف درس

آشنایی با:

✓ مراحل و دامنه حوادث قیامت

✓ تعابیر قرآن از حادثه قیامت

مروری بر مباحث پیشین

مراحل قیامت

دامنه حوادث قیامت

۱- خروج انسانها از زمین

۲- وضعیت خورشید

۳- تبدل در زمین

مرحله نخست قیامت

تعابیر قرآن از مرحله نخست قیامت

۱- نفخ در صور

۲- صیحه

۳- زلزله

۴- قارعه

۵- بطش

۶- برق

جلسه پنجم: مرحله نخست واقعه قیامت

اهداف درس

آشنایی با:

✓ واقعه نفخ صور در واقعه قیامت؛

✓ مراد از هفت آسمان.

مروری بر مباحث پیشین

حادثه قیامت

مراد از صور

ستاره‌های دنباله‌دار

ماجرای قوم لوط

حوادث آغاز قیامت

آسمان‌ها در واقعه قیامت

معنای سماء

منظور از هفت آسمان

نقد یک نظر

جلسه ششم: بازسازی زمین و بدن‌ها

اهداف درس

آشنایی با:

✓ حالت زمین بعد از متلاشی شدن

✓ بازسازی بدن‌ها در قیامت

✓ و شبهه آکل و ماکول

مروری بر مباحث پیشین

آرامش پس از طوفان

بازسازی بدن‌ها

طرح یک استبعاد

شبهه آکل و ماکول

منشأ شبهه: تصویری عام

نگاهی دیگر در کیفیت بازسازی بدن‌ها

رشد جنین‌ها در دل خاک

جلسه هفتم: مرحله دوم قیامت (زنده شدن همگانی)

اهداف درس

آشنایی با:

حوادث دادگاه عدل الهی

حوادث مرحله دوم قیامت

۱- نفخ صور دوم

۲- قیام همگانی

۳- روشن شدن زمین

۴- قرار دادن کتاب

اول نامه اعمال

الف) طائر چیست؟

ب) چگونگی تنظیم پرونده اعمال

جلسه هشتم: مرحله دوم قیامت (ارائه پرونده اعمال)

اهداف درس

ارائه پرونده اعمال در قیامت

ماهیت کتاب امتها و کتاب فراگیر در قیامت

حضور پیامبران و شاهدان در قیامت

مروری بر مباحث پیشین

ارائه پرونده‌ها

کیفیت ارائه پرونده‌ها (۱)

کیفیت ارائه پرونده‌ها (۲)

گشودن نامه‌ها

کتاب امت‌ها

کتاب فراگیر

حضور پیامبران و شاهدان

شاهدان در قیامت

۱- شهادت اعضاء و جوارح

۲- شهادت فرشتگان الهی

۳- شهادت اولیاء الهی

جلسه نهم: شهادت اولیای الهی

اهداف درس

- ✓ شهادت اولیای الهی؛
- ✓ قضاوت برحق و به دور از ظلم.

مروری بر مباحث پیشین

شهادت اولیای الهی و قضاوت برحق

شهادت اولیای الهی (۲)

شهادت اولیای الهی در دنیا و آخرت

شهادت در دنیا

الف) شهادت بر اعمال

ب) شهادت بر مقدرات

شهادت در آخرت

قضاوت بر حق و به دور از ظلم

الف) قضاوت بر حق

ب) قضاوت به دور از ظلم

جلسه دهم: بازپرداخت اعمال

اهداف درس

- ✓ چگونگی بازپرداخت اعمال
- ✓ احباط و تکفیر
- ✓ عوامل ثبت شدن و ثبت نشدن گناهان در پرونده اعمال

مروری بر مباحث پیشین

بازپرداخت اعمال

چگونگی بازپرداخت اعمال

احباط و تکفیر

تکفیر

۱- گناهانی که قبل از ثبت مورد عفو قرار می گیرد.

۲- گناهانی که پس از ثبت بخشوده می گردد و از پرونده محو می شود.

رانده شدن به سوی بهشت و جهنم

مسأله اعراف

جلسه یازدهم: مسئله اعراف

اهداف درس

آشنایی با:

✓ مسئله اعراف و مباحث پیرامون آن؛

✓ آیات و روایاتی چند مربوط به اعراف

معنای اعراف

مسئله اعراف در آیات (۱)

رجال و اصحاب اعراف

مسئله اعراف در آیات (۲)

برخورد مؤمنان و منافقان

انتظار پرواز یا عذاب؟

جلسه دوازدهم: برخی از نامها و رخدادهای قیامت

اهداف درس

آشنایی با:

- ✓ اوصاف واقعه قیامت در قرآن؛
- ✓ برخی نامها و رخدادهای قیامت.

مروری بر مباحث پیشین

۱- تردیدناپذیر بودن قیامت

۲- نزدیک بودن قیامت

همسانی خواب و مرگ

۳- وضعیت چهره‌ها در قیامت

۴- برخوردها در قیامت

جلسه سیزدهم: روانه شدن به سوی بهشت و جهنم

اهداف درس

آشنایی با:

✓ لحظه ورود بهشتیان به بهشت؛

✓ لحظه ورود جهنمیان به جهنم.

مروری بر مباحث پیشین

درآمد

نکات آیه

افکندن جهنمیان در جهنم

لحظه ورود جهنمیان

نکات آیه

نکات آیات

لحظه ورود بهشتیان (۱)

لحظه ورود بهشتیان (۲)

جلسه چهاردهم: اصحاب بهشت و اصحاب جهنم

اهداف درس

آشنایی با:

✓ ویژگی‌های اهل جهنم؛

✓ ویژگی‌های اهل بهشت.

مروری بر مباحث پیشین

جهنمیان و اعمال آنها در قرآن

جهنمیان و اعمال آنها در روایت امام صادق (علیه السلام)

بهشتیان و اعمال آنها

جلسه پانزدهم: وضعیت بهشت و جهنم

اهداف درس

آشنایی با:

وضعیت جهنم و عذاب‌های آن

وضعیت بهشت و نعمت‌های آن

جهنم و عذاب‌های آن

الف) عذاب‌های جسمانی

ب) عذاب‌های روحی و روانی

بهشت و نعمت‌های آن

نعمت‌های مادی و جسمانی

جلسه شانزدهم: بهشت مقربان

هدف درس

مروری بر مباحث پیشین

مقربان در بهشت

شواهدی از نظارت مقربان در بهشت

نمونه‌ای از جایگاه مقربان در بهشت

سلطنت بهشت